

LEDER

■ Af Bjarne W. Sørensen, formand,
Billedkunstnernes Forbund

Med kunsten som gidsel

I dette efterår har der været voldsom debat om den svenske gadekunstner Dan Park. Nu hvor historien synes at ebbe ud i medierne, kan man spørge sig selv, hvad vi kan lære af den. Det er ikke så ligetil at svare på, for historien handler om mange, vidt forskellige ting: Om vilkårene for den offentlige debat, om politisk korrekthed, om racisme og ikke mindst om nationale selvbilleder i Danmark og Sverige. Mindst af alt har den måske handlet om kunstnerisk ytringsfrihed, selvom det er det, der officielt har været overskriften for de fleste aktører i sagen.

At en kunstner i vores naboland dømmes fængselsstraf for at vise sine billeder, vækker fuldt forståeligt fordømmelse herhjemme. Samtidig er det værd at huske på, at Dan Parks fængselsstraf ikke kom ud af den blå luft. Straffen er den seneste i en række domme, han er idømt for de plakater, der til sidst bragte ham i fængsel.

Ingen kan ytre sig hæmningsløst under dække af kunstnerisk frihed, hverken i Sverige eller i Danmark. Man er ansvarlig overfor lovgivningen. Dan Parks plakater, hvoraf den kendteste viser tre navngivne personer hængende i en galge, er ikke alene flere gange dømt for »hets mot folkgrupp«, men også for at påføre konkrete personer injurier.

Når sagen om Dan Park har fået så stor opmærksomhed herhjemme er det derfor ikke »bare« et renhjertet forsvaret for kunstneres ytringsfrihed. Det handler også om, at Dan Park passer ind i en værdikamp, der foregår i Danmark i disse år, affødt primært af Muhammed-tegningerne, og videreført af især islamkritikere og fortalere for en nærmest ubegrænset ytringsfrihed. Disse aktører mener, at Sverige er ved at blive kvalt i politisk korrekthed – og at Dan Park-sagen er endnu et bevis på, at de har ret.

Omvendt forekommer det absurd at se, hvordan en skikkelse, der dømmes efter svensk lovgivning på grund af gentagne lovovertrædelser, hyldes og fejres i Danmarks politiske centrum med skåltaler, reception og fremvisning af værker. Flere Folketingspolitikere har benyttet lejligheden til at udtale sig indigneret om nødvendigheden af at kæmpe for kunstnerisk ytringsfrihed. Trykkefrihedsselskabet, som påtog sig at promovere Dan Park i Danmark, sørgede for at der blev trykket et begrænset oplag af værkerne og anbefalede desuden folk at købe plakaterne nu: For i fremtiden vil de blive anset for at være afgørende vigtige kunstværker – og de vil derfor stige i pris, mente selskabet.

Den heroiske indsats for udbredelse af de grafiske A3 plakater er bemærkelsesværdig. Især når man ved en nærmere analyse af de juridiske forhold kan konstatere, at racismelovgivningen stort set er identisk i Danmark og Sverige. Forskellen er blot, at spørgsmålet om, hvorvidt Dan Parks værker er racistiske eller ej, ikke (endnu) er afklaret i Danmark. Muligvis vil danske domstole tolke lovgivningen anderledes, end de svenske har gjort.

Men historien om Dan Park er ironisk al den stund, at domfældelsen og fængslingen har fået stik modsat virkning af den tilsigtede: Kunstneren er blevet kendt i sit naboland, hans grafiske billeder opnår stor udbredelse i kraft af de digitale medier – og den kunstneriske ytringsfrihed er taget som gidsel i en forplumret og stærkt politiseret debat.

Tilbage står alle de kunstnere rundt om i verden, der hver dag året rundt forfølges, fængsles og forsvinder sporløst, fordi de kritiserer magthaverne. Vil de nogensinde få den samme opmærksomhed fra danske politikere som Dan Park har fået i denne sag? ■